

Handlingsplan för bredbandsutbyggnad 2022-2030

Dokumentnamn	Handlingsplan Bredbandsutbyggnad 2022-2030	Dokumenttyp Handlingsplan	
Fastställd/upprättad av	Kommunstyrelsen	Datum 2022-09-23	Diarienummer 2022-000050
Dokumentansvarig/processägare	Henrik Olsson	Version 1	Senast reviderad Giltig t o m
Dokumentinformation	Handlingsplan för bredbandsutbyggnad- ingår fristående handling till antagen Bredbandspolicy		
Dokumentet gäller för	Kommunala förvaltningar inkl. bolag		
Annan information	Tillägg i prioriteringar får göras under löptid och bereds i beredningsgrupp och presenteras på HEMABs kvartalsmöten.		

1. Inledning

Handlingsplan för bredband, utgör en kompletterande del till den ”Bredbandspolicy 2022 – 2030 för Härnösands kommun” som antogs 2022. Handlingsplanen ska tydliggöra ställningstaganden och principbeslut, samt ge en tydligare styrning både vad gäller prioritering, organisation och finansiering.

Tillgång till säkert bredband med hög kapacitet håller på att bli förutsättning för att driva företag, arbeta hemifrån, ta del av välfärdstjänster, grundläggande samhällsinformation och samhällsservice. Tillgång till bredband är i grunden en demokrati- och rättighetsfråga.

2. Bakgrund

Härnösands kommun antar de nationella bredbandsmålen samt de regionala områdena för bredbandsutbyggnad. Utöver dessa har Härnösands kommun som mål att verka för att öka anslutningsgraden i befintligt fibernät. Tekniken för datakommunikation ska vara modern, skalbar, framtidssäker och ska fungera under lång tid. Handlingsplanen ska vara ett verktyg för att uppnå kommunens bredbandsmål.

3. Prioriterade områden

Den svenska bredbandsutbyggnaden utgår från marknadsmässiga principer. Marknadens aktörer bygger därmed bredbandsinfrastruktur i områden där de bedömer att det är lönsamt, i konkurrens med varandra. Kommunen bedömer att

utbyggnaden av fibernät i de centrala delarna av Härnösand kan ske på kommersiell grund av marknadens aktörer.

I bredbandspolicyn görs bedömningen att på landsbygden och i de yttre delarna av Härnösands centralort, inklusive kommunens mindre orter, har marknaden i huvudsak inte samma möjligheter att på affärsmässiga grunder bygga bredband. Detta gör att dessa områden i första hand prioriteras gällande vad som kan behöva underskottsfinansiering i HEMABs utbyggnadsprogram.

3.1 Tidplan för bredbandsutbyggnaden

Utöver marknadens aktörer är HEMAB den ägare och beställare som årligen avsätter investeringspengar för utbyggnad av bredband i Härnösands kommun.

ServaNet bygger på uppdrag av HEMAB fibernät inom Härnösands kommun. ServaNet har gjort bedömningen att det är möjligt att nå kommunens mål för tillgång till höghastighetsbredband i form av fiber eller annan skalbar teknik till 2030, förutsatt att nödvändig finansiering finns tillgänglig.

De fastigheter som inte kan ta del av fiberutbyggnaden där marginalkostnaden för att ansluta dessa fastigheter till fibernätet bedöms vara orimligt hög ska alternativa tekniker nyttjas.

3.2 HEMAB bygger och driftsätter nya fibernät där kommersiell bärkraft finns

Utbyggnadsprojekten finansieras av intäkter i form av anslutningsavgifter, nätavgifter och intäkter från de tjänsteleverantörer som levererar tjänster via fibernätet. Kostnaden för att ansluta till nätet bestäms utifrån den prissättningsmodell som bolaget tillämpar och bör vara likvärdig i hela kommunen.

Kunden ansvarar normalt för grävning från tomtgränsen till husvägg.

Utbyggnaden fokuseras till områden där merparten av fastigheter ansluts.

Fiberutbyggnad på enbart kommersiell grund är beroende av betalningsviljan hos kunderna i området och kan ibland möjliggöras om de är villiga att ansluta sig till en högre anslutningsavgift än prissättningsmodellen

Styrande prioriteringar

- Valet av tekniska lösningar ska utgå från robusthet samt en följsamhet till utvecklingen av nya lösningar.
- Högst antal anslutningar, högst anslutningsgrad och lägst byggkostnader avgör för i vilken ordning områden ska prioriteras.
- Graden av lokalt engagemang och efterfrågan är väsentlig. Ett område där många är intresserade av att installera i bredband prioriteras före ett område med ett fåtal intresserade.
- Om det finns kommunal verksamhet i ett område kommer prioriteten att höjas. Samma resonemang tillämpas om ett område har omfattande näringsverksamhet.
- Om kommersiell bärkraft kan uppnås genom samförläggning med annat ledningsnät.
- Grupper som har svårt att göra sin röst hörd ska beaktas. (Barn och äldre).
- Anslutningar ska kunna fungera under lång tid och antagna föreskrifter för ledningsarbeten i gata är styrande.

HEMAB bygger inte:

- I områden där annan intressent initierat byggnation av bredbandsnät, utan avvaktar utvecklingen i området.
- Fibernät där kostnaden för investering inte kan motiveras över tid. Annan teknik ska då prövas som kan uppfylla nationella och kommunala mål.

4. Bredbandsutbyggnad medfinansierad av HEMAB

4.1 HEMAB bygger med bidrag.

För områden utanför centralorten där det inte går att bygga och driftsätta nya fibernät på enbart kommersiell grund eller genom statligt bredbandsstöd ska HEMAB undersöka om andra möjligheter till utbyggnad finns, till exempel med kommunal medfinansiering.

HEMAB ansvarar för att söka och administrera medfinansiering i olika projekt.

Dessa projekt medfinansieras i övrigt av medel i form av anslutningsavgifter, nätavgifter och intäkter från de tjänsteleverantörer som levererar tjänster via fibernätet.

4.2 Kriterier för underskottsfinansiering från HEMAB

Följande kriterier och villkor gäller för underskottsfinansieringen från HEMAB:

- Utbyggnaden ska ske i det egna operatörsneutrala nätet.
- Utbyggnaden avser i första hand områden på utanför centralorten.
- Fiberutbyggnad på enbart kommersiell grund eller genom statligt bredbandsstöd ska först ha prövats eller undersökts noggrant.
- Enskilda anslutningar eller tillkommande anslutningar i områden med befintligt fibernät prioriteras inte.

Maximal underskottsfinansiering från HEMAB beräknat på investering per enskild fast bostadsfastighet bör inte överskrida 30 000 kr.

5. Finansiering

HEMAB ansvarar fullt ut för finansiering av den bredbandsutbyggnad som är planerad under 2022-2030.

Härnösands kommun stödjer finansiering genom en förändring av ägardirektivet gällande HEMABs avkastningskrav till kommunen, från 6 % till 5 %.

Därutöver justeras kommunens beräkningsgrunder gällande borgensbelopp till HEMAB med innebörd att faktiskt lånebelopp utgör basen för beräkningen.

5.1 Risker

Den höga utbyggnadstakten för infrastruktur medför att kostnaderna för entreprenörer har stigit och fortsätter stiga och att konkurrensen om entreprenörskapsresurser ökar. Från tid till annan kan det bli svårt att få tag på entreprenörer i den utsträckning och takt utbygganden önskar.

Bland entreprenörerna bedöms de som arbetar med själva fibern vara den mest kritiska faktorn.

En annan risk är att möjligheten till finansiellt stöd för våra utbyggnadsprojekt inte blir beviljade i den takt eller storlek vi ansöker om. Bidrag kommer att sökas för i stort sett samtliga projekt, framför allt från PTS och EU, men det vore orimligt att förvänta sig att alla projekt skulle beviljas stöd i den takt kommunen "behöver" för att hålla nödvändigt tempo i utbyggnaden. HEMAB kommer att söka bidrag där det är möjligt.

När marknadskrafter bygger på landsbygden finns risk att angränsande glea områden lämnas. En viktig uppgift för kommunens kontaktperson är att verka för att minimera denna risk. Sådana utelämnade områden får en

fördyrad utbyggnadskostnad och för att nå kommande mål om en 100 procentig utbyggnad behövs att särskilda insatser göras för dessa områden.

Områden med utbyggnadslöften från kommersiella aktörer ska anses som uppfyllda avseende kommunens bredbandsmål. Kommunen kan få tillkommande kostnader för att hantera områden där utbyggnadslöften inte verkställts inom utsatt tid.

6. Organisation och roller

Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret i och med antagna styrdokument. Kommunstyrelseförvaltningen har det övergripande ansvaret för bredbandsutvecklingen inom kommunen, och samordnar de insatser som krävs för att förverkliga programmet.

Härnösands kommun styr HEMAB genom bolagsordningen och ägardirektiven, som har antagits av kommunfullmäktige. Enligt ägardirektiven så ska HEMAB tillhandahålla ett öppet operatörsneutralt bredbandsnät. Företaget ska sträva efter, och planera för uppfyllandet av målen i kommunens bredbandspolicy samt samordna och finansiera utbyggnadsprojekt av fibernätet.

Kommunen har utsett en kontaktperson/bredbandsstrateg, som ska fungera en

kontaktpunkt för bredbandsfrågor i kommunen för både offentliga och privata aktörer. Särskilt ska arbete prioriteras för att motverka att glesa områden i anslutning till utbyggnad utelämnas. Utgångspunkten är att skapa de bästa förutsättningarna för att alla kommunens hushåll ska få tillgång till bredband.

Bortsett från fiberutbyggnaden som sker i kommuns regi genom HEMAB, så har kommunen en roll som planläggare, ägare av mark och tillståndsgivare för till exempel eventuella bygglov som kan krävas i samband med utbyggnaden.

6.1 Organisationsöversikt

Oganisation	Huvudsakligt arbetsområde		Markfrågor	Kommunikation	Rapportering
Kommunfullmäktige	Övergripande ansvar för samordning	Beslutar om styrdokument	Markägare	Informerar	
Beredningsgrupp	Bereder i prioriteringsärenden	Bereder i särskilt utvalda teknikfrågor	Bereder i områdesfrågor	Bereder i tidsplaner	Rapporter ar 4ggr/år
Kommunens kontaktperson	Deltar i beredningsgrupp	Koordinera dialog med regionala och nationella aktörer, branscher och företag		Lyfta in bredbands frågor i landsbygdsråd	Informera
HEMAB	Sammankalla beredningsgruppen. Ansvar för utbyggnad via ägardirektiv	Beställare till ServaNet & övriga	Äga och förvalta samt underlätta infrastruktur	Länk mellan föreningar och övriga aktörer för att öka anslutningsgrad	Informera
ServaNet	Nätplanera, bygga och samordna	Bereda ansökningar informera	Tillhandahålla säljorganisation	Tillhandahålla tjänsteleverantör	Drift och underhåll
Fiberföreningar	Initiera behov	Underlätta för ev. markavtal	Öka anslutningsgraden	Informera	

6.2 Beredningsgrupp

För att hantera prioriteringar, risker och göra gemensamma bedömningar av bredbandsutbyggnaden bildas en beredningsgrupp som leds och sammankallas av HEMAB.

I beredningsgruppen ingår förutom HEMAB, kontaktperson från Härnösands kommun och, platschef på ServaNet. Sakkunniga adjungeras in vid behov

Beredningsgruppen har protokollförda möten fyra gånger per år.

Beredningsgruppen ska med utgångspunkt ur antagen bredbandspolicy samt handlingsplan arbeta för att nå målen. Utgångspunkt för gruppens arbete ska vara kommunens Tillväxtstrategi, och delstrategi 1, som berör gemensam kraft. Det handlar både om att vara öppen och mottaglig för det nya och att se dagens och morgondagens möjligheter.

Beredningsgruppen bereder frågor gällande:

- Särskilda teknikfrågor
- Områdesfrågor

- Tidsplaner för områdesutbyggnad

Utöver detta ska beredningsgruppen ta fram aktuell statusrapport för bredbandsutbyggnad fyra gånger per år. Rapporten följs upp vid HEMABs kvartals möten med kommunledningen

6.3 HEMAB och ServaNet

Som ägare av Härnösands stadsnät ska HEMAB bidra till att handlingsplanen förverkligas, genom fortsatt utbyggnad av stadsnätet. Dessutom ska bolaget sträva efter, och planera för uppfyllandet av målen i kommunens bredbandspolicy samt samordna och finansiera utbyggnadsprojekt av fibernätet samt undersöka möjligheter till extern finansiering.

HEMAB äger den passiva infrastrukturen och hyr ut den till ServaNet, som bland annat ansvarar för försäljning, projektering, byggnation, drift och underhåll. På så vis bildas ett enhetligt och sammanhängande stadsnät över de olika kommun- och länsgränserna.

6.4 Fiberföreningar – lokalt engagemang

Lokalt engagemang kan i många fall bidra till att öka intresset för fiber i ett område och minska byggkostnaderna, och därmed möjliggöra fiberutbyggnad i glesa områden.

Det måste inte nödvändigtvis handla om engagemang i föreningar (såsom fiberföreningar eller vägföreningar) utan räcker ofta med att de som bor och verkar i samma område går ihop och tillsammans informerar om de många fördelar som fiber innebär, samlar in intresseanmälningar, hjälper till att teckna markupplåtelseavtal med berörda markägare och kanske gräver en sträcka själv (t.ex. fram till ett befintligt fiberstråk).

Sänkta byggkostnader i projektet innebär större möjligheter för kunderna att kunna ansluta sig till stadsnätet utifrån ServaNet's ordinarie erbjudanden.